

Uchwała Nr XXVII/315/09
Rady Miejskiej w Chojnicach
z dnia 23 lutego 2009r.

w sprawie przyjęcia Programu aktywności lokalnej na lata 2009 – 2013 opracowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6 oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591; z 2002r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 214, poz. 1806, Nr 153, poz. 1271; z 2003r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568; z 2004r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 i Nr 167, poz. 1759; z 2005r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457; z 2006r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337; z 2007r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218 oraz z 2008r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458), w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz.U. z 2008r. Nr 115, poz. 728, Nr 171, poz. 1056, Nr 216, poz. 1367 i Nr 223, poz. 1458 oraz z 2009r. Nr 6, poz. 33)

uchwala się, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się do realizacji *Program aktywności lokalnej na lata 2009 – 2013*, opracowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Chojnice.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej

Mirosław Janowski

Załącznik do uchwały Nr XXVII/315/09 Rady
Miejskiej w Chojnicach z dnia 23 stycznia 2009r.

**PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ
DLA MIASTA CHOJNICE
NA LATA 2009 - 2013**

Opracowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach

I. WPROWADZENIE

Program Aktywności Lokalnej dla miasta Chojnice wskazuje na problemy związane z funkcjonowaniem społeczności lokalnych i grup społecznych oraz wyznacza kierunki działań w zakresie Aktywizacji Lokalnej mieszkańców terenu miasta Chojnice, mające na celu poprawę sytuacji w tym zakresie, określa mechanizmy wzmacniające efektywność zmian jak również stworzenie warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego, wzmacnianiu spójności społecznej i terytorialnej na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego.

Program Aktywności Lokalnej dla Miasta Chojnice jest odpowiedzią na cel, jaki został nakreślony w Strategii Lizbońskiej dotyczący spójności społecznej i realizujący się w kształtowaniu nowego aktywnego państwa socjalnego. W tym wymiarze „konieczne staje się, więc inwestowanie w kapitał ludzki oraz kapitał społeczny, czyli inwestowanie w ludzi i w budowanie związków między nimi, w ich wzajemne zaufanie i zaangażowanie w sprawy wspólnoty, a więc to, co jest na równi z kapitałem finansowym podstawą rozwoju lokalnego. Poczucie tożsamości, przynależności i zaangażowania na rzecz małej ojczyzny jest podstawą świadomego obywatelstwa.”¹

Program Aktywności Lokalnej dla Miasta Chojnice jest dokumentem inaugurującym proces programowych działań służących kształtowaniu warunków sprzyjających powstawaniu więzi społecznych na terenie miasta – a szerzej – kapitału społecznego w myśl, iż „Podstawą społeczeństwa obywatelskiego są jego obywatele, świadomi swych praw i obowiązków, zaangażowani w działania na rzecz dobra wspólnego, zdolni do osobistej odpowiedzialności za los swój i los wspólnoty na wszystkich poziomach życia społecznego.”²

¹ **Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007-2013, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej**

² Ibidem.

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w ogólnopolskich dokumentach strategicznych, takich jak m.in.:

- 1) **STRATEGIA ROZWOJU KRAJU NA LATA 2007 – 2015**
- 2) **NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ DLA POLSKI**
- 3) **STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA 2007 – 2013, MINISTERSTWO POLITYKI SPOŁECZNEJ**
- 4) **NARODOWA STRATEGIA ROZWOJU NA LATA 2007 – 2013**
- 5) **STRATEGIA WSPIERANIA ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO NA LATA 2007-2013, MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**
- 6) **NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI**
- 7) **PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007 – 2013**

W dokumentach tych zakłada się realizację działań służących rozwojowi społeczno – gospodarczemu kraju, a co za tym idzie podniesienie poziomu i jakości życia obywateli. Ważnym elementem w tym zakresie jest budowanie zintegrowanych społeczności, w których każda osoba i rodzina będzie mogła realizować swoje plany i aspiracje życiowe, a w trudnych sytuacjach uzyskiwać niezbędną pomoc i wsparcie ze strony wspólnoty oraz działających w jej ramach instytucji i organizacji. Konieczne jest zatem wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych oraz budowanie i wzmacnianie ich obywatelskiej świadomości. Podkreśla się znaczenie kapitału ludzkiego czyli zasobu wiedzy, umiejętności i potencjału, w który jest wyposażony każdy człowiek oraz społeczność jako całość. Dzięki temu podmioty te są zdolne nie tylko do pracy, ale także do wprowadzania zmian w otoczeniu, a także kreowania nowych rozwiązań.

Z kapitałem ludzkim ściśle związany jest **kapitał społeczny oznaczający zasoby umiejętności, informacji, kultury, wiedzy i kreatywności jednostek oraz związki pomiędzy ludźmi i organizacjami**. Kapitał społeczny jest zatem sumą kapitałów jednostkowych, która powinna być wykorzystana i pomnażana przez wszelkie instytucje oraz jednostki samorządowe.

Kluczowym wyzwaniem jest **przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego**, które zgodnie z Narodową Strategią Integracji Społecznej **oznacza brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich**, a w szczególności dla osób ubogich. Są to między innymi: publiczna edukacja, pośrednictwo pracy, ochrona pracy, transport publiczny i publiczny sektor mieszkaniowy, administracja publiczna, sektor pozarządowy i organizacje, rynek pracy, rynek dóbr konsumenckich, rynek usług telekomunikacyjnych, bankowych, prywatna własność i przedsiębiorczość. **Wykluczenie społeczne najprościej mówiąc oznacza wyłączenie z życia społecznego**. Jest to zjawisko szczególnie niepokojące w naszym kraju, ponieważ ze względu na sytuację społeczno – ekonomiczną zagraża wielu osobom i grupom, w tym głównie osobom długotrwale bezrobotnym, matkom samotnie wychowującym dzieci, niepełnosprawnym, dzieciom i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo oraz wychowujących się poza rodziną, bezdomnym, uzależnionym, osobom opuszczającym zakłady karne.

Priorytetowe działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu, zgodnie z wymienionymi powyżej dokumentami, powinny być ukierunkowane na:

- 1) ograniczanie obszarów skrajnego ubóstwa,
- 2) rozbudowywanie świadczeń wspierających aktywność,
- 3) promocje działań prospołecznych,

- 4) wspieranie rozwoju różnych form aktywizacji zawodowej, zdrowotnej, edukacyjnej i społecznej mieszkańców, w tym w szczególności klientów pomocy społecznej,
- 5) wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich,
- 6) upowszechnianie kształcenia ustawicznego,
- 7) ułatwienie dostępu do poradnictwa i informacji,
- 8) zwiększenie aktywności lokalnych instytucji i organizacji oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów (rozwój lokalnych partnerstw),
- 9) wspieranie rozwoju podmiotów gospodarki społecznej.

„Program Aktywności Lokalnej dla Miasta Chojnice” jest niezbędnym dokumentem do realizacji projektów systemowych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Priorytet VII – Promocja integracji społecznej, Poddziałanie (7.1.1) – Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

II. CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Głównym celem Programu jest zwiększenie aktywności mieszkańców, w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, poprzez wprowadzenie i rozwój aktywnych form integracji społecznej z zastosowaniem działań o charakterze środowiskowym.

Cele szczegółowe:

- 1) zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego,
- 2) podniesienie kwalifikacji i mobilności zawodowej klientów instytucji pomocy społecznej poprzez udział w projektach aktywnej integracji,
- 3) poprawa jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych,
- 4) promowanie postaw prospołecznych,
- 5) zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej,
- 6) prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym,
- 7) zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych w przypadku osób pozostających poza rynkiem pracy,
- 8) stworzenie warunków do powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnej.

III. ODBIORCY PROGRAMU – GRUPY DOCELOWE

Program skierowany jest do mieszkańców miasta Chojnice, w tym:

- 1) członków danej społeczności lokalnej,
- 2) osób z konkretnego środowiska,
- 3) osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia - czyli różnych grup społecznych, w świetle zdiagnozowanych potrzeb.

Działaniami w ramach Programu Aktywności Lokalnej będą obejmowane w szczególności osoby i środowiska wykluczone społecznie lub zagrożone tym zjawiskiem, m.in. klienci pomocy społecznej, osoby długotrwale bezrobotne, niepełnosprawne, bezdomne, matki samotnie wychowujące dzieci, Romowie, wychowankowie opuszczający placówki opiekuńczo - wychowawcze lub rodziny zastępcze.

IV. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU

W ramach programu przewiduje się zastosowanie:

1. Środowiskowej pracy socjalnej
2. Instrumentów aktywnej integracji:
 - 1) Instrumenty aktywizacji zawodowej
 - 2) Instrumenty aktywizacji edukacyjnej
 - 3) Instrumenty aktywizacji zdrowotnej
 - 4) Instrumenty aktywizacji społecznej
3. Działań o charakterze środowiskowym
4. Innych działań o charakterze integracyjnym.

V. KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele programu realizowane będą poprzez podejmowanie następujących działań:

1. Promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną,
2. Promowanie i wspieranie projektów realizowanych w partnerstwie
3. Współdziałanie instytucji samorządowych z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością,
4. Tworzenie i promowanie pracy w partnerstwie,
5. Wspieranie lokalnych inicjatyw,
6. Umożliwienie dostępu do informacji i konsultacji,
7. Poprawę dostępu do informacji publicznej,
8. Wspieranie rozwoju informacji obywatelskiej, wolontariatu, grup wsparcia, samopomocy oraz grup edukacyjnych,
9. Systematyczne badanie potrzeb mieszkańców,
10. Poszukiwanie alternatywnych środków na finansowanie lokalnych inicjatyw,
11. Promowanie zasad pomocniczości, partycypacji i postaw humanitarnych
12. Inne wynikające z aktualnych potrzeb i zgodne z celami programu.

VI. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

1. Rozpoznanie środowiska lokalnego:
 - 1) Badania, opracowywanie programów, ekspertyz, analiz;
2. Rozwijanie komunikacji społecznej w środowisku:
 - 1) Organizowanie działań edukacyjnych
 - 2) Organizowanie spotkań oraz konsultacji dla mieszkańców
 - 3) Organizowanie spotkań z grupami docelowymi, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym
3. Promowanie pracy wolontarystycznej.
4. Budowanie lokalnego partnerstwa.
5. Prowadzenie działań na rzecz integracji środowiska lokalnego.
6. Umożliwianie dostępu do informacji i konsultacji, poprzez promowanie istniejących punktów oraz tworzenie nowych dostosowanych do potrzeb mieszkańców;
7. Organizowanie wsparcia indywidualnego i grupowego w zakresie wzrostu kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych, umożliwiających powrót do życia społecznego w tym powrót na rynek pracy;

8. Organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY:

- 1) zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych oraz grup, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 2) integracja społeczności lokalnej i grup społecznych,
- 3) planowanie i realizowanie zadań w odpowiedzi na realne potrzeby mieszkańców,
- 4) skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystywanie istniejących zasobów,
- 5) stworzenie płaszczyzny zaangażowania mieszkańców w proces rozwiązywania indywidualnych i lokalnych problemów,
- 6) wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności za procesy w niej zachodzące,
- 7) wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych,
- 8) powstanie lokalnych grup działania,
- 9) zintegrowanie lokalnych społeczności i grup społecznych,
- 10) realizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności,
- 11) aktywizacja osób wykluczonych,
- 12) podwyższenie jakości działań środowiskowych w tym inicjowanie nowych form i metod pracy dostosowanych do potrzeb oraz możliwości grup i społeczności,
- 13) zmiana postaw społeczności lokalnych wobec osób i grup defaworyzowanych,
- 14) stały monitoring potrzeb środowiska lokalnego,
- 15) wzrost współpracy, współodpowiedzialności społeczności lokalnej, sąsiedzkiej i rodzinnej,
- 16) wzrost kompetencji i aktywności mieszkańców oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne, w tym także aktywności na rynku pracy.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorem zadań programu Aktywności Lokalnej jest:

1. Urząd Miasta Chojnice.
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach.
3. Jednostki edukacyjne, kulturalne i sportowe.
4. Organizacje pozarządowe.
5. Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach.
6. Media lokalne.
7. Lokalni przedsiębiorcy i pracodawcy.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.

Realizacja zadań programu może być finansowana:

- 1) ze środków własnych budżetu samorządu terytorialnego,
- 2) ze środków funduszy strukturalnych – Program Operacyjny Kapitał Ludzki – projekty systemowe dla ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie,

- 3) środków własnych podmiotów zaangażowanych w działania w ramach poszczególnych podprogramów aktywności lokalnej,
- 4) ze środków pochodzących od sponsorów.

X. MONITORING, EWALUACJA I OCENY

Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na bieżąco przez realizatorów programu. Celem będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, które pozwolą zmierzyć poziom osiągniętego postępu w projekcie i porównania go z założonym planem a także pozwolą wskazać na ewentualną potrzebę podjęcia działań korygujących oraz takich form, które powinny być kontynuowane w latach następnych.

Monitoring i ewaluacja programu będzie procesem ciągłym realizowanym przez koordynatorów podprogramów aktywności lokalnej.